

DIT BLAD VERSCHIJNT ALS REGEL EENMAAL PER WEEK IN 4 EDITIES
ABONNEMENTSPRIJS f50,- PER JAAR OF f12,50 PER KWARTAAL
(BIJ VOORUITBETALING).

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN

IN DE CLASSIS BARENDRECHT, DORDRECHT EN GORINCHEM

Maria van Nazareth, moeder in het geloof ⁽²⁾

door ds. F. de Lange

En zijn vader en zijn moeder stonden verwonderd over hetgeen van Hem gezegd werd. En Simeon zeggende hen en zeide tot Maria, zijn moeder: Zie, deze is gesteld tot een val en opstanding van velen in Israël en tot een teken, dat weersproken wordt - en door uw eigen ziel zal een zwaard gaan -, opdat de overleggingen uit vele harten openbaar worden. (Luc. 2.).

Een moeder en een kind. Wat zijn ze nog dicht bij elkaar. Innig verstrengeld, twee lichamen nu, maar in feite nog één wezen. Maar de navelstreng is doorgesneden. Voorgoed. 'En door uw eigen ziel zal een zwaard gaan'. Een flitsende pijn trekt door Maria's moederhart.

De pijn van de komende verwijdering, het onbegrip tussen haar en haar zoon? De pijn van zijn kruis en zijn lijden, die zij als haar eigen pijn zal voelen, straks op Golgotha? De pijn van alle ouders is ook de pijn van Maria. Een tweesnijdend zwaard; het gaat niet alleen door haar ziel.

En ze zal God gesmeekt hebben: Waarom? Waarom eerst die grote blijdschap om dit kind, en dan nu dit grote verdriet, ook om dit kind? En ze zal zich de lofzang herinnerd hebben, die ze ooit gezongen heeft: 'Mijn ziel maakt groot de Heer'. Maar ze kon hem niet langer meer over haar lippen krijgen. Nu zong ze: 'Waarom moest ik uw stem verstaan, waarom Heer tot U gaan, zo ongebaande wegen?' (Gez. 484).

Haar weg is de weg van veel van ons. De hemel wordt gedankt... en ook vervloekt. Beide gebeurt in één mensenleven. Geloven is een vreugde en blijdschap, maar soms ook de pijn van een zwaard door je ziel.

En toen zij Hem zagen, stonden zij versteld en zijn moeder zeide tot Hem: Kind, waarom hebt Gij ons dit aangedaan? Zie, uw vader en ik zoeken U met smart! En Hij zeide tot hen: Waarom hebt gij naar Mij gezocht? Wist gij niet, dat Ik bezig moet zijn met de dingen mijns Vaders? En zij begrepen het woord niet, dat Hij tot hen sprak. En Hij ging met hen terug en kwam te Nazareth en was hun onderdanig. En zijn moeder bewaarde al deze woorden in haar hart. (Luc. 2.).

Twaalf jaar is Hij. Over de jaren daarvoor horen we in de bijbel niets. Ook Maria speelt geen rol. Jaren waarin een moeder beslissend is voor een kind, dat haar rokken zoekt, elke keer als de wereld hem te dreigend wordt. Maar Maria wijkt terug, achter Jezus.

Twaalf jaar. En de verwijdering begint. De zoon is geen kind meer. Zoon van Maria, maar ook Zoon van God. 'Wist gij niet dat ik bezig moet zijn met de dingen mijns Vaders?' En Maria begrijpt het niet.

Jozef zal zijn schouders hebben opgehaald en gaat over tot de orde van de dag. Een man. Maar Maria, de moeder, gelooft niet alleen maar met haar hoofd, maar ook met haar hart. En daar krijgen de woorden van haar zoon - maar was het wel alleen de hare? - een plek. Later misschien, zou ze het begrijpen.

En op den derden dag was er een bruiloft te Kana in Galilea en de moeder van Jezus was daar; en ook Jezus en zijn discipelen waren ter bruiloft genodigd. En toen er gebrek aan wijn kwam, zeide de moeder van Jezus tot Hem: Zij hebben geen wijn. En Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat heb Ik met u van node? Mijn ure is nog niet gekomen. Zijn moeder zeide tot hen, die bedienden: Wat Hij u ook zegt, doet dat! (Joh. 2.).

De vraag van Maria aan Jezus is de vraag van een moeder aan haar zoon. Maar het is meer. Het is ook een gebed van de gemeente aan Christus, haar Heer. 'Er is geen wijn', dat betekent: Het leven is geen feest meer. Het is grijs en grijs geworden, een sleur. Het tintelt niet meer, en is een opgave geworden, een doffe plicht. Heer, er is geen wijn meer, wij bidden U.

Maar het gebed lijkt niet verhoord te worden. Zoals zovele. Bits klinkt het: 'Vrouw wat heb ik met jou te maken? Mijn tijd is nog niet gekomen!' Afwijzing, vervreemding. Tussen Maria en Jezus, de Heer en zijn gemeente, God en de mensen.

De weg, die Jezus gaat, laat zich niet door ons uitstippelen. Zelfs niet door hen die hem na staan. 'God gaat Zijn ongekende gang, vol donkere majesteit.... Hij voert volmaakt Zijn plannen uit, zijn wil is soeverein' (gez. 447).

Maar onverhoorde gebeden? Zij bestaan niet.

Op zijn tijd en wijze geeft Jezus de wijn: de vreugde, de tinteling in het leven. De afwijzing en de vervreemding hebben niet het laatste woord tussen Jezus en Maria, de gemeente en Christus.

Opnieuw is Maria onze moeder in het geloof. 'Wat Hij u ook zegt, doet dat!' Zonder

Deze week o.a.:

Maria van Nazareth (2) pag. 1

Relatie(f): Wat is een 'goeie' dominee? pag. 4

Onder uw aandacht pag. 5

Kanttekening

Mijn ouders hadden een abonnement op de diergaarde in Rotterdam. Vaak trokken we dus op zaterdagmiddag naar de diertuin.

Na de verplichte nummers van de 'voeding der wilde dieren' tot en met de 'capriolen' van de zeeleeuwen met hun snoekduiken brak voor ons als kinderen het hoogtepunt aan: de speeltuin.

Deze liefde tot de speeltuin is me zodanig met de pappele ingegoten, dat ie overgeslagen is op kinderen en kleinkinderen. Wanneer ik nu tegen mijn kleinzoon zeg: zullen we naar de kinderboerderij gaan?, dan is hij daar best wel voor te porren. Maar als ie met een snelreinaart de geitjes, konijnen en marmotten heeft afgewerkt, leeft hij zich helemaal uit op het klimrek en bij het weggaan zegt hij steevast: Opa, zullen we nog even naar de speeltuin gaan?

En als om een of andere reden het lieflijk genot van de speeltuin niet haalbaar is, draaien wij met veel enthousiasme het plaatje:

Af en toe gaan pa en moe
met ons naar de speeltuin toe
dat is voor ons kinderen
het fijnste wat bestaat.

Kunt u zich voorstellen, dat er een tijd is geweest, waarin een speeltuin voor een eervoorde heer toch eigenlijk te frivol was? Toch is dat het geval geweest, gezien het leuke versje, dat Annie M. G. Schmidt eens maakte over een dominee, die zo'n speeltuin toch maar te 'werelds' vond.

Nee, zei de dominee

Nee, zei de dominee beslist, de speeltuin ben ik tegen!

Ik wil wel naar de Keukenhof, ik wil wel naar de zee.
Ik wil wel naar de theetent en ik wil me laten wegen,
maar naar de speeltuin wil ik niet, hier zeg ik glashard: Nee!

Kom, zei het schaap Veronica, u hoeft toch niet te wippen.
U gaat maar lekker zitten en u drinkt een glaasje bier.
Welja, zeiden de dames Groen, u kijkt 's naar de kippen.
Ga heus maar met ons mee, de bus vertrekt om kwart voor vier.

Het schaap ging op de schommel en de dames gingen wippen.
Kijk, riep het schaap Veronica, o kijk, hoe hoog het gaat!
De dominee keek voor zich uit met toegeknepen lippen.
Ik wip niet. Uit principe wip ik nimmer, zei hij kwaad.

Eén keertje maar, begon het schaap Veronica te vleien,
één enkel keertje van de glijbaan roetsjen, dominee!
Nou goed dan, sprak de dominee, ik zal een keertje glijen.
Hij klauterde het trapje op en roetste naar benede.

Toen hij beneden aankwam, klom hij daadlijk weer naar boven.
Vierhonderd vierendertig keren gleed hij naar omlaag.
Wel, wel, zeiden de dames Groen, 't is niet om te geloven!
Verschrikkelijk, verschrikkelijk, hij houdt niet op vandaag!

Kom, riep het schaap Veronica, ach dominee, niet meer!!
Wat jammer, zei de dominee, maar.....morgen gaan we weer.

En ik ga mee!
Nou ja, niet direct morgen
Ik houd het bij: 'Af en toe'.

grond vertrouwt zij, blindelings. En met dat geloof lokt ze Jezus uit de tent, zet ze Hem aan tot een wonder, de openbaring van zijn goddelijke zending. Een onbescheiden, opdringerig beroep op God? Ja, maar meteen daarna verdwijnt Maria zelf op de achtergrond. Voortaan treedt Jezus zelf naar voren, zijn moeder volgt Hem. Anoniem. De gelovige wist zichzelf uit, nu de grootheid van God zich manifesteert.

Daarna daalde Hij af naar Kapernaüm, Hij, zijn moeder en zijn broeders en zijn discipelen, en zij bleven daar niet vele dagen.

Samen vervolgden ze hun weg, staat er daarna nadrukkelijk. Ook al maakt Jezus zelf de dienst uit, zijn leven staat in dienst van de zijnen, zonder wie Hij niet leven wil. Al draagt Maria hier geen naam meer, al verschilt zij in niets van de andere volgelingen, zij blijft dicht bij Hem. Of beter: Hij blijft dicht bij haar.

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN DE CLASSIS BARENDRECHT, DORDRECHT EN GORINCHEM

Deze week o.a.:

Maria van Nazareth (3) pag. 1

Relatie(f): Wat is een 'goeie' dominee? pag. 4/5

Onder uw aandacht pag. 4/5

Maria van Nazareth, moeder in het geloof (3)

door ds F. de Lange

En zeer velen van die Hem hoorden, stonden versteld en zeiden: Waar heeft Hij deze dingen vandaan en wat is dat voor een wijsheid, als door zijn handen geschieden? Is dit niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jacobus en Jozef en Judas en Simon? En behoren zijn zusters hier niet bij ons? En zijn namen aanstoot aan Hem. (Marc. 6).

Het is schokkend voor sommigen om te horen dat Jezus broers en zussen had. Vier broers en (op z'n minst) twee zussen. De Heilige Familie had niets heiligs over zich.

Het leerstuk van de eeuwigdurende maagdelijkheid van Maria kan alleen met kunst- en vliegwerk overeind gehouden worden: door te zeggen dat het hier om neefjes en nichtjes van Jezus ging, of om kinderen uit een vorig huwelijk van Jozef.

Waarom niet gewoon gezegd, dat Jezus broers en zussen had. Want de bijbel leert ons dat 'het Woord vlees geworden is' (Jh. 1: 14). Dat betekent dat hij voor de volle 100% de condities van ons bestaan heeft gedeeld. En dat Hij zijn kamer, de tafel, zijn speelgoed en de aandacht van zijn ouders heeft moeten delen met zijn broers en zussen. Dat Hij, zeker, ook de gezelligheid en de onderlinge band heeft gekend die een groot gezin vaak kenmerken. Maar ook de jaloezieën en de ruzies... Het Woord is vlees geworden.

En zijn moeder en zijn broeders kwamen, en buiten staande zonden zij iemand tot Hem om Hem te roepen. En een schare zat rondom Hem en zij zeiden tot Hem: Zie, uw moeder en uw broeders en uw zusters staan buiten en zoeken U. En Hij antwoordde en zeide tot hen: Wie zijn mijn moeder en broeders? En rondziende over degenen, die in een kring rondom Hem zaten, zeide Hij: Zie, mijn moeder en mijn broeders. Al wie den wil Gods doet, die is mijn broeder en zuster en moeder. (Marc. 3).

Jezus wordt gezocht door de zijnen. Zijn gezin wil Hem weer in zijn midden opnemen, zich hem eigen maken. Jezus, zoon, broer, je hoort bij ons! Een gezin kan iets benauwends hebben. Moederliefde kan ook verstikken. Maar Jezus behoort niet tot een kleine kring. Hij kent het onderscheid tussen intimi, vrienden en kennissen niet, de cirkels van afnemende warmte die wij om ons heen trekken. Hij is de broer van alle mensen. Zijn familie is 'the family of mankind'. Hij kent geen 'ons kent ons' en 'jou ken ik niet, jou môt ik niet'.

Geen vreemdelingenhaat, geen privilege van de biologie. 'Ieder die de wil van God doet is mijn broeder en zuster en moeder'.

Wie familie van alle mensen wil zijn, is ook familie van Jezus.

En bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder en de zuster zijner Moeder, Maria van Klôpas en Maria van Magdala. Toen dan Jezus zijn moeder zag en den discipel, dien Hij liefhad, bij haar staande, zeide Hij tot zijn moeder: Vrouw, zie, uw zoon. Daarna zeide Hij tot een discipel: Zie, uw moeder. En van dat uur af nam de discipel haar bij zich in huis. (Joh. 19).

Aan het kruis is Maria weer aanwezig. Ze treedt uit de anonimiteit naar voren. Zoals de geschiedenis van Jezus met haar naam begon, zo eindigt zij ook. Maar toen zong zij haar Magnificat, hier zwijgt zij.

Vaak is haar zwijgen bij het kruis als passiviteit geduid. Maar als zij passief had willen blijven, dan had ze hier niet present hoeven te zijn. Maria is er, aan de voet van het kruis. Haar aanwezigheid is een daad. Zij ziet toe. Ze spaart zichzelf geen enkele pijn. Zo neemt zij deel aan het lijden van God. Zwijgend en present. Haar zwijgen is een daad. Zij zwijgt, opdat Jezus spreke. Zij zwijgt opdat Hij voluit Woord van God kan zijn. En Jezus ziet haar aanwezigheid. Hij luistert naar haar zwijgen.

'Door uw eigen ziel zal een zwaard gaan'. Ze zal zich nu die woorden van Simon in de tempel hebben herinnerd. De pijn die Jezus aan het kruis lijdt is de hare en snijdt door haar ziel. Zij moet afscheid nemen van Jezus. Maar Jezus, in doodsstrijd, laat haar niet alleen achter.

'Vrouw, zie uw zoon', en: 'Zie, uw moeder'. Dat is het testament van Jezus. Geen bezittingen, maar een opdracht laat Hij na.

Hij vertrouwt de mensen toe aan elkaar; laat ons elkaar adopteren.

Zo staan, behalve Maria en Johannes, ook wij onder het kruis. Jezus zegt ook tegen ons: Vrouw, uw zoon, uw dochter en 'Man, je vader, je moeder'. Jezus maakt de mensen verwanten van elkaar. Ook al zijn zij geen familie.

Hij wil dat geen mens verweesd achter blijft. Daarom zendt Hij zijn Geest. Daarom is er de kerk.

Toen keerden zij terug naar Jeruzalem van den berg, genaamd de Olijfberg, die dicht bij Jeruzalem is, een sabbatsreis daar vandaan. En toen zij in de stad gekomen waren, gingen zij naar de bovenzaal, waar zij verblijft hielden: Petrus en Johannes en Jacobus en Andréas, Philippus en Thomas, Bartholoméüs en Matthéüs, Jacobus, de zoon van Alphéüs, en Simon de Zeloot en Judas, de zoon van Jacobus. Deze allen bleven eendrachtig volhard in het gebed, met enige vrouwen en Maria, de moeder van Jezus, en met zijn broeders. (Hand. 1)

Zo aanwezig Maria bij het kruis was, zo afwezig is ze bij de opstanding. Haar naam wordt dan niet genoemd, zij behoort niet bij de eerste ooggetuigen van de Opgestane Heer. Waarom niet? Omdat zij moeder in het geloof is, en niet in het zien. Omdat zij, net als Abraham, leven moet 'in de zekerheid der dingen die men hoopt, en het bewijs der dingen die men niet ziet'. (Hebr. 11, 1). Maria, dat is de kerk. En daarom is zij er wél bij met Pinksteren. Temidden van anderen, zonder speciale rol of betekenis, maar zij verdwijnt niet in de anonimiteit. Zij die deelnam aan het leven en sterven van Jezus, neemt nu ook deel aan de vroege kerk.

Dit is het laatste wat de bijbel over Maria te melden weet, dat ze bidt.

Hoe Maria verder heeft geleefd, hoe oud ze is geworden en waar ze is begraven; legenden zijn er genoeg over, maar we weten het niet.

Maria bidt, samen met de gemeente. Wat gaat er allemaal niet door haar heen, daar in die Jeruzalemse bovenzaal? De engelen, de herders en de stal. De vreugde om dit kind. Maar ook het zwaard in haar ziel. De pijn om te verwijdering, de afweer, het onberisp. Alles heeft zij bewaard in haar hart.

Haar zoon was meer dan haar zoon alleen. Hij is de Zoon des mensen geweest, van alle mensen. Jezus heeft ontelbare moeders.

Maria schaart zich nu in de rij van deze moeders, zij voegt zich in de gemeente. Zij bidt.

Om de Heilige Geest, die de Geest van Jezus zal zijn. Haar eigen gestalte wijkt terug, temidden van die ontelbaren die hun vreugde en hun verdriet, hun intieme nabijheid en de pijn van de verwijdering met dezelfde Jezus zullen beleven. En ik denk dat zij nu de woorden van Jezus zelf zou kunnen uitspreken, die Hij eens sprak:

En het geschiedde, toen Hij deze dingen sprak, dat een vrouw uit de schare haar stem verheef en tot Hem zeide: Zalig de schoot, die U heeft gedragen, en de borsten, die Gij hebt gezogen. Maar Hij zeide: Zeker, zalig, die het woord Gods horen en het bewaren. (Luc. 11, 27).

Na Pinksteren horen we niets meer over Maria. Zij treedt terug in de anonimiteit. Want zij is niet de moeder van de kerk, maar gewoon, lid van de kerk geworden. Een dochter van het Woord, onze oudste zus in het geloof. Of toch: moeder in het geloof, zoals Abraham 'onze vader in het geloof' is (Rom. 4: 12)? Zij die ons voorgaat in het Nieuwe Verbond, zoals Abraham ons leidde in het Oude. Zij geloofde het onmogelijke en was er getuige van, zonder het te begrijpen.

Kanttekening

We hebben de kerstboom weer van zolder gehaald. Ik beken u eerlijk, dat ik er niet bij kon zingen:

o dennenboom, o dennenboom
wat zijt gij wonderschoon
want... het is een kunstboom.

Voordat u nu allemaal opstuift en zegt, dat zo iets helemaal 'niks' is, moet ik u toch zeggen, dat het een hele mooie is.

Je ziet het niet, dat het 'kunst' is. Er zijn vorig jaar mensen geweest, die er echt ingetuind zijn en bij het aanschouwen van onze boom in extase riepen: o, wat een mooie boom.

Volgens ingewijden 'ruikt' hij zelfs een beetje naar echt 'groen'.

En het voordeel is, dat zo'n boom nooit uitvalt. Je kunt hem lekker lang laten staan.

U verbaast zich wellicht over mijn 'wereldse' hang naar 'uiterlijke tekenen van boom en kaars', maar dat heeft ongetwijfeld te maken met gemis daarvan in vroeger dagen. Want denkt u maar niet, dat er ook maar éens boompje, beestje, stalletje bij ons vroeger in huis kwam.

Na lang aandringen van mijn zusters hebben we het tenslotte nog weten te brengen tot een kaarsje bij het bord en een zgn. kerststukje (vooral een 'stukje', want dat was iets heel anders dan een boompje).

En mijn vader had de emmer met de natte doek naast zich staan om een eventueel in kaarsvlam gezet papieren tafelkleed onmiddellijk te blussen.

Ik doe dus nu duidelijk aan een inhaalmanoeuvre.

Vandaar, dat ik mij ook hoogstpersoonlijk gretig verdiep in de 'versiering' van de boom.

Daarbij heb ik van mijn opvoeding nog wel overgehouden, dat ik in ieder geval geen 'kerstmannetje' in de boom hang.

Ik houd het bij ballen, klokjes, vogeltjes ('ieder vogel zingt zijn lied', nietwaar) en engelen. Vooral engelen.

Er is immers geen feest te noemen, waarbij de engelen zo royaal van de partij zijn dan kerstfeest. En terwijl ik het lied van Barnard neurie: 'en engelen zitten op een rij als vogels op een tak' drapeer ik de ene na de andere zilveren engel in het groen.

Het zijn tenslotte min of meer mijn collega's, boodschappers van het goede nieuws.

De kerstboom staat er weer. In volle glorie.

Moge hij mij en 'alle volken' inspireren tot een:

Gloria, in excelsis Deo!